

LOKALPROGRAM for Rana Mdg 2019 – 2023

De Grønne vil skape et samfunn hvor vi har gode liv uten at vi ødelegger for andre. Norge står ved et veiskille, der langsiktig trygghet, frihet og velferd for alle står på spill. Vi er nødt til å ta et oppgjør med målet om å hele tiden produsere mer for å kjøpe og så kaste mer. De Grønne sier nei til den rådende politikkens rovdrift på mennesker og miljø.

De Grønne vil ha et Norge der unge ikke blir syke av prestasjonsjag og kjøpepress. Vi vil ha levende lokalsamfunn der færre er ensomme og vi har mer tid til venner og familie. Ungene skal kunne leke trygt ute og sykle til skolen i frisk luft. Vi skal fortsatt kunne gå tur i gammel skog og fiske i fjorden. Dyra i havet skal ikke kveles av plast. Vi vil skape et Norge som kjemper mot klimaendringer, som bidrar til at færre drives på flukt og sikrer gode liv også for dem som kommer etter oss.

Det skal være enklest og billigst å velge miljøvennlig, uansett hvor du bor. Vi lover å støtte alle folkene med ideer og pågangsmot til å skape nye grønne arbeidsplasser. Vi vil gi byen og bygdene tilbake til menneskene, slik vi gjør i Oslo og andre steder hvor De Grønne er med å bestemme.

Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Økonomien skal underordnes sunne økologiske prinsipper og fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt. Livskraftige lokalsamfunn, i hovedsak basert på lokale ressurser er en forutsetning for å nå målet.

INNHold

ET FRISKT PUST I RANA-POLITIKKEN.....	3
VÅRE TOPPKANDIDATER.....	3
1. Den grønne industribyen.....	4
2. En aktiv, grønn samferdselspolitikk.....	5
3. En bærekraftig kommune.....	7
4. Et åpent, inkluderende og mangfoldig Rana.....	8
5. Barnehage, skole og oppvekst.....	9
Barnehage.....	9
Skole.....	9
Oppvekst.....	10
6. Helse og omsorg.....	12
7. Et rikt kulturliv og en aktiv fritid.....	13
8. Et næringsliv for fremtiden.....	14
9. Med omtanke for dyrene.....	15

ET FRISKT PUST I RANA-POLITIKKEN

Kjære velger!

Rana går spennende tider i møte. Byen skal få ny flyplass og forhåpentlig nytt sykehus. Industrien er i utvikling mot en grønnere fremtid. Det planlegges en gigantisk batterifabrikk i Rana som vil være en del av det grønne skiftet. Dette vil gi mange arbeidsplasser og øke innbyggertallet i kommunen. Ranas befolkning ser derfor optimistisk på fremtida.

Miljøpartiet De Grønne deler denne optimismen, og har lyst til å være med på å gjøre Rana til en enda bedre kommune å bo i.

Vi må huske på at vi bor i en stor kommune som består av mye mer enn Mo sentrum. Vi vil sørge for at hele kommunen høres når avgjørelser om kommunens framtid fattes, og vi vil jobbe for at alle skal ha et godt velferds-, fritids- og jobbtilbud, uansett hvor i kommunen de bor.

Sist, men ikke minst, må Rana kommune ta et større klima- og miljøansvar. Fagre løfter må vike for konkrete tiltak som bidrar til å kutte utslipp, og det må bli enklere for folk flest å ta grønne valg i hverdagen. Rana har andre forhold og utfordringer enn i en storby. Derfor vil også løsningene bli annerledes enn for eksempel i Oslo, og i forhold til landlige strøk i Rana må utviklingen tilpasses forholdene der.

Vi synes det er på tide at et helgrønt parti blir representert i bystyret, og håper du er enig.

Godt valg!

Hilsen Miljøpartiet De Grønne Rana

VÅRE TOPPKANDIDATER

Olav Nyjordet (60), førstekandidat.

Olav er oppvokst og bor på Selfors. Han er rådgiver og yrkesfaglærer ved Polarsirkelen videregående skole. Han er hobbyornitolog og har vært interessert i natur og miljøvern siden han var liten gutt. I politikken brenner han spesielt for at unge i dag skal ha ei framtid med gode levekår.

Olav er gift med Mona Nyjordet, og far til Elise og Johanne.

Mobil: 48024565. Epost: olanyj@vgs.nfk.no

Elise Nyjordet (28), andrekandidat.

Elise er sykepleier ved Helgelandsykehuset i Rana.

Hun er samboer med Andreas, og mor til Nikolai på to år.

Politisk er det viktig for Elise at vi gjør samfunnet vårt mer bærekraftig.

Mobil: 48261984. Epost: elisenyjordet@hotmail.com

1. DEN GRØNNE INDUSTRIBYEN

Miljøpartiet De Grønne har høye ambisjoner på vegne av Rana. Vi ønsker oss et levende sentrum som er et attraktivt sted for handel og et naturlig, sosialt møtested for folk i alle aldre.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Ha et større fokus på klima og miljø i Rana-politikken.
- Ha klimabudsjett som styrer mot klimanøytralitet.
- Ha fortløpende revidering av klima og energiplaner (lage system for dette).
- At alle miljøavgifter skal tilbakeføres til miljøtiltak (fond).
- At lufta i Mo i Rana ikke skal være helseskadelig ved at det settes konkrete mål og konkrete tiltak for reduksjon av svevestøv i byen.
- Arbeide for at fjorden blir friskmeldt:
 - Øve press til ansvarlige parter til å ordne opp etter seg i Mobekken.
 - Øve press for å redusere PAH og BAP (Benzo(a)pyren) fra MIPs hovedkloakk og fra koksverktomta.
 - Sette fokus på giftlagring under grunnvannsnivå i Mofjellets berghaller.
 - Sette fokus på Rana Grubers utslippstillatelse for utslipp av gruveslam i Ranfjorden.
 - Sette fokus på kommunal kloakk, silanlegg og eventuell rensing.
- Etablere en kommunal arkitekturpolitikk med tydelige mål for klima, estetikk og livskvalitet.

- At hensynet til myke trafikanter alltid prioriteres i kommuneutviklingen, med spesielt fokus på barn og unge, eldre og bevegelseshemmede (for eksempel ved bruk av verktøyet Barnetråkk).
- Jobbe for at private utbyggere i større grad bidrar til byens grøntstruktur når tomter bygges ut, for eksempel ved å stille krav om en viss kvalitet av grønt, eller pålegge utbyggere å bruke verktøyet "blågrønn faktor" utarbeidet av Framtidens Byer.
- Jobbe for en gradvis omdisponering av utendørs areal i sentrum som opptas av privatbiler til fordel for sykkelfelt, bredere fortau, vegetasjon, bymøbler, lekeplasser eller uteserveringer.
- Gå imot enhver utvidelse av bilbaserte kjøpesentre.
- Gå imot generell søndagsåpning av butikker.
- At det settes krav til bruk av miljøvennlig energi på anleggsmaskiner som brukes i kommunale anbud.
- Stille krav til alle leverandører om «miljøsertifisering»
- At den kommunale bil og maskinparken går over til fossilfritt ved alle nyinnkjøp.
- Stille miljøkrav i anskaffelser.
- Kreve at kommunale nybygg skal ha passiv- eller plusshusstandard, og at eldre bygg i kommunalt eie skal redusere sitt energiforbruk.
- Støtte plusshus og lavenergibygg gjennom prioritert saksbehandling.
- At alle nye kommunale bygg og næringsbygg skal ha grønne tak, solcellepaneler eller en kombinasjon av disse.
- Ha en nullvisjon for nedbygging av dyrkbar mark.
- Sørge for permanente griller ved offentlige møteplasser.

2. EN AKTIV, GRØNN SAMFERDSELSPOLITIKK

Framtidas Rana er en by som prioriterer kollektivtrafikk og myke trafikanter gjennom økt framkommelighet og trafiksikkerhet. Dette gjelder spesielt i sentrumsnære områder.

Miljøpartiet De Grønne ønsker et taktskifte i tilretteleggingen for sykkel. En vei blir ikke sykkelvei bare ved å sette opp et skilt med sykkel på.

Sykkelandelen i Rana er lav. De skyldes i hovedsak at kommunen ikke har tilrettelagt dette godt nok. Sykkel skal være et trygt fremkomstmiddel for alle, enten syklisten har kondomdrakt, skolesekk på ryggen eller kurv på styret.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Arbeide for at buss skal bli et reelt alternativ for flere i Rana, blant annet gjennom:
 - Lavere priser, spesielt for ungdom og studenter.
 - Gratis for alle barn under skolealder
 - endring av ruter
 - hyppigere avganger og sanntidsinformasjon
 - Arbeide for å forbedre busstilbudet på kveldstid og på nattestid i helgene.
- Jobbe for å fase inn fossil og eksosfrie busser.
- At nåværende busser går over til biodrivstoff.
- Jobbe for oppgradering og modernisering av Nordlandsbanen

ved å:

- Gjøre det mer attraktivt for mennesker å bruke den.
- Raskere transport.
- Komfort for passasjerer.
- Gjøre tiltak for å flytte gods fra vei til jernbane.
- Gjøre energibruken miljøvennlig.
- Forlenge banen til Tromsø.
- MDG Rana skal skape allianse med fylkeskommunen og andre kommuner for å nå målet.
- Jobbe for Ivaretagelse av miljø ved bygging av ny flyplass:
 - Tilrettelegging for bruk av miljøvennlig drivstoff.
 - Tilrettelegging for el-fly.
 - Miljøvennlige løsninger i forhold til lokaltransport.
 - Plusshusbygninger.
- Jobbe for å øke bruken av miljøvennlige fremkomstmidler i Rana.
 - Bevare fordelene med elbiler.
 - Påvirkning for å skaffe lading av elbiler i borettslag.
 - Initiativ til bildelingsordninger.

- Bedre tilrettelegging for sykkel/gjøre det tryggere å ferdes til fots og på sykkel.
- At gang og sykkelveiene moderniseres slik at gående og syklende er adskilt.
- At gang og sykkelveiene er sammenhengende som et eget system og behagelig å bruke.
- Jobbe for bysykkelordning i Rana.
- Ha flere og bedre sykkeloppstillingsplasser i sentrum.
- At hensynet til myke trafikanter alltid prioriteres i byutviklingsprosjekter.
- Bidra til sikre skoleveier for alle barn som bor i gangavstand til skolen sin.
- Øke takten i utbyggingen av ladenettet for elbiler.

3. EN BÆREKRAFTIG KOMMUNE

Miljøpartiet De Grønne mener at varige endringer starter nedenfra. Vi vil at lokalsamfunnene skal føle eierskap til jobben for et samfunn i økologisk balanse. Rana kommune kan ikke lenger godta å være en kommune som øker klimagassutslippene. Vi vil høyne kommunens ambisjonsnivå for utslippskutt betraktelig, samtidig som vi iverksetter treffsikre tiltak for å få det til. Vi vil sikre at kommunen skal være sitt ansvar bevisst når det gjelder finansforvaltning og ved offentlige innkjøp, ikke minst ved kjøp av varer fra utviklingsland, og vi ønsker at kommunen skal ha en aktiv rolle i å opplyse barn og unge om miljø- og klimaproblemene. Kommunen skal være en forkjemper for etisk handel, for eksempel gjennom Fairtradeordningen.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Ha mer fokus på klima og miljø i Rana-politikken.
- Ivareta uberørt natur ved å hindre skadelige inngrep i naturen.
- Ivareta natur og dyremangfold ved å hindre skadelig ferdsel i naturen.
- Sette miljøkrav til cruiseskip som anløper Mo i Rana.
- At kommunen skal være en forkjemper for etisk handel, for eksempel gjennom Fairtradeordningen.
- Gå inn for å gjøre Rana kommune til Miljøfyrtårn-kommune.
- Sikre en grønn kommunal finansforvaltning.

- Jobbe for en kommunal anskaffelsesstrategi der miljø vektes sterkt som tildelingskriterium, og der fullstendige livsløpsanalyser brukes ved beregning av kostnader.
- Fortløpende elektrifisere den kommunale bilparken.
- Utrede en støtteordning for solstrøm, etter modell fra Oslo.
- Jobbe for en forpliktende revidert klimaplan med mer gjennomarbeidede forslag til utslippskutt.
- Støtte etablering av møteplasser for samfunnsnyttige og miljøvennlige aktiviteter på tvers av generasjoner, samt flerbrukssentral og reparasjonsverksteder.
- Støtte opp om gjenbruksbutikker og utlånssentral (Bua).
- Utrede en tilskuddsordning for tøybleier.
- Innføre innkjøpsavtaler for lokalprodusert mat i alle kommunale institusjoner og kantiner, så fremt det er mulig.
- Tallfeste en andel økologisk mat i kommunale kantiner og at helvegetariske alternativer skal tilbys alle dager.
- Gjennomføre **Grønt Flagg-sertifisering** av alle offentlige barnehager og skoler i Rana etter modell fra Østbyen skole i Bodø, samt oppfordre alle private skoler og barnehager til å gjøre det samme.

4. ET ÅPENT, INKLUDERENDE OG MANGFOLDIG RANA

Rana skal være en romslig kommune med plass til alle slags mennesker, uansett livssyn, kulturell bakgrunn, legning, kjønn og sosial status. Rana er en stor kommune med store geografiske avstander. Kanskje vil kommunen vokse ytterligere i løpet av de nærmeste årene (batterifabrikken). Miljøpartiet De Grønne vil at alle kommunedeler, både nåværende og eventuelle nye, skal ha en reell mulighet til å påvirke beslutninger som angår dem. Det er også viktig at ungdommen blir hørt i avgjørelser som er med på å forme kommunens fremtid.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Støtte opp om lokale møteplasser som samfunnshus, idrettsforeninger, ungdomsklubber og seniorsentre, og bidra til møter på tvers av alder, bakgrunn og livssituasjon.

- Jobbe for prøveprosjekt med stemmerett for 16-åringer i Rana kommune.
- Støtte forebyggende tiltak mot kriminalitet, som ungdomsklubber, natteravntjenesten og politibesøk på skoler.
- Forbedre integreringsprogrammet for fremmedspråklige i kommunen.
- Sørge for at Rana kommune minst oppfyller anmodningene fra IMDi om bosetting av flyktninger.
- Bedre opplæringen i flerkulturell kompetanse i helsevesen, politi, blant sosialarbeidere og lærere.
- Sikre at flere innvandrere kommer inn på arbeidsmarkedet ved at personer med svake norskkunnskaper får tilgang til flere typer yrkesrettede norskkurs.
- Øke rammene for Rana voksenopplæring slik at de kan gi grunnskoleopplæring til voksne som har krav på det.
- Videreutvikle Rana bibliotek som en viktig arena for integrering
- Ta initiativ til at plan for tilflytting, kunnskap og integrering i Rana tas i bruk.
- Gjøre startlånordningen bedre kjent blant mennesker i målgruppa.
- At alle kommunale dokumenter skal være kjønnsnøytrale og ikke-heteronormative.
- Jobbe for tydelig merking av reklame med retusjering av mennesker i det offentlige rom.
- Sikre stabile rammer for bedrifter som ønsker å satse på sosialt entreprenørskap og legge til rette for at de blir økonomisk selv bærende bedrifter.
- Støtte frivillige organisasjoner som jobber med sosiale utfordringer i Rana.

5. BARNEHAGE, SKOLE OG OPPVEKST

En trygg oppvekst legger grunnlaget for et godt liv. Barnets behov for trygghet, trivsel og kjærlighet, samt fravær av overgrep og forsømmelse, må alltid prioriteres fremfor andre hensyn. Miljøpartiet De Grønne mener at samfunnets viktigste oppgave er å sikre at barn og unge utvikler seg til skapende mennesker med selvtillit og selvinnsikt, og med forståelse for og vilje til å ta ansvar for seg selv og sine omgivelser. Vi vil gi de foresatte fleksibilitet til å ivareta det enkelte barns behov og en grunnleggende rett til å overføre kunnskap til kommende generasjoner.

BARNEHAGE

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Sørge for nok barnehageplasser til dem som ønsker det, med løpende opptak etter at barnet har fylt ett år. Foreldre skal ha reell frihet til å velge og sende barna i barnehage eller ikke, og mellom hel- og deltidstilbud.
- Sikre at søsken får plass i samme barnehage.
- Sikre at hver barnehage har en egen styrer som er til stede og følger opp det pedagogiske arbeidet.
- Sikre bemanningsnormen og øke pedagogtettheten.
- Sørge for at alle barnehagebarn i kommunale barnehager lærer om kropp og seksualitet, som et ledd i forebyggende arbeid mot seksuelle overgrep.

SKOLE

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Bedre arbeidsforholdene i utdanningssektoren i Rana.
- Redusere klassestørrelsene, med et langsiktig mål om et tak på 15 elever per gruppe i barneskolen, og 20 per gruppe i ungdomsskolen.
- Sikre elever muligheten til å gå på nærskolen og retten til å gå på samme skole som sine søsken.
- Legge til rette for flere skolehager.
- Gjeninnføre gratisordning med daglig frukt og grønt i barne- og ungdomsskoler og i kommunale barnehager.
- Jobbe for at elever som ønsker det får leksehjelp med pedagog til stede gjennom hele grunnskolen.
- Gi elever med begrensede norskkunnskaper omfattende og tilpasset oppfølging, spesielt på de lavere trinnene.
- Sørge for at alle elever med spesielle læringsutfordringer og elever med spesielle talenter i ulike fag får faglig oppfølging på eget nivå, ved bruk av ressurspersoner i klasserommene, individuell oppfølging og samarbeid mellom skoler.

- At pedagogisk personale, ikke ufaglærte assistenter, skal ha ansvaret for tilpasset opplæring og spesialundervisning.
- Jobbe for en sterk reduksjon i krav til rapportering som ikke er med på å fremme læring.
- Gi syke og funksjonshemmede barn mulighet til å være en del av et klassemiljø.
- Øke kompetansen blant ansatte i skolen på LHBTQ+-spørsmål.
- Sikre tilstrekkelige pedagogisk-psykologiske tjenester i Rana-skolen. (De har underkapasitet i dag).
- Jobbe for at Rana-skolen skal ha en helsesøsterdekning i tråd med Helsedirektoratets anbefaling.
- Jobbe for et tettere samarbeid mellom skolehelsetjenesten og tjenester som BUP og Barnevernet.
- Sikre økt fokus på psykisk helse, seksualitet, voldtekt og seksuelle overgrep i skolehelsetjenesten.
- Gå imot innskrenkninger i Rana-elevenes demokratiske rettigheter, som narkorazzia uten konkret mistanke om straffbare forhold.
- Opprettholde at leirskoledeltakelse skal være gratis for alle, uavhengig av familiens inntekt.
- Prioritere tiltak som bidrar til at alle lærer å sykle og svømme i løpet av grunnskolen.
- At elever skal ha lov til å sykle til og fra skolen fra første klasse i følge med foresatte, og sørge for at alle skoler har tilstrekkelig antall sykkeloppstillingsplasser.
- Legge til rette for rimelige utleieboliger og hybler for studenter, i samarbeid med Husbanken og studentsamskipnaden.

OPPVEKST

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Tilrettelegge for flere og bedre lekeplasser, både i sentrum og i kommunen forøvrig.
- Jobbe for at alle barnehager, aktivitetsskoler og skoler skal ha ansatte som er kurset i å gjenkjenne tegn på sårbare barn som lider under rus, vold eller psykisk uhelse i familien.

- Gi nye innvandrere som ikke benytter seg av barnehageplass tilbud om tiltak som styrker integreringen og norskopplæringen både for mor og barn i denne perioden.
- Utrede en støtteordning som gir lavinntektsfamilier tilskudd til fritidsaktiviteter for barn.
- Jobbe for at Rana kommune skal ta mot flere lærlinger.

6. HELSE OG OMSORG

De Grønnes ideal er et samfunn der alle mennesker har forutsetninger for god helse, livskvalitet og tilgang til omsorg med høy kvalitet og kort responstid ved sykdom, alderdom eller livskriser. Kommunen har et stort ansvar for å øke trivselen blant psykisk syke, rusavhengige, eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Organisert pleie og omsorg er nødvendig, men kan ikke veie opp for mangler i levemiljø og levevilkår. I dag preges omsorgen for ofte av innsatser som behandler symptomene, ikke årsakene. Vi vil at institusjonene skal suppleres av gjensidig omsorg mennesker imellom, og går inn for å styrke de sosiale nettverkene i nærmiljøene. Ikke-kommersielle, ideelle organisasjoner spiller en viktig rolle for å styrke velferden, men vi går imot å privatisere eller kommersialisere velferdsløsningene.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Bedre arbeidsforholdene i helse og omsorgssektoren i Rana
- Skaffe boplass til det store antallet mennesker med psykisk utviklingshemming som mangler det i Rana.
- Etablere et døgntilbud for akutte kriser ved psykisk sykdom.
- Støtte opp om frivillig arbeid blant rusavhengige i Rana.
- Jobbe for at Rana kommune aktivt innhenter brukerperspektiver i arbeidet med utvikling av helse- og sosialtjenester.
- Sikre sosiale tilbud og tilbud om fysisk aktivitet for eldre.
- Beholde og videreutvikle «Den kulturelle spaserstokken».
- Øke kompetansen på psykisk helse, særlig innen eldreomsorgen.
- Støtte opp om ideelle, ikke-kommersielle aktører i omsorgssektoren.
- Jobbe for å forebygge overgrep mot eldre.

- Jobbe for et tilbud med aktivitører på alle sykehjem.
 - At eldre sikres god pleie og omsorg for å kunne bo hjemme og ha kontakt med naturen i sitt vante miljø, så lenge de ønsker og det er forsvarlig.
 - At eldre som har bodd sammen skal ha rett til å bo sammen om den ene flytter til en (annen) omsorgsinstitusjon.
 - Sikre økt grunnbemanning og tverrfaglige tilbud ved ulike omsorgstiltak, slik at de eldre sikres stabilitet og trygghet, uten stadige utskiftninger i personalet.
 - At personalet gis mulighet til utvidet stillingsprosent, gode lønnsforhold, og muligheter for tilpasset arbeidsforhold under etter- og videreutdanning.
- Omsorgsarbeid må oppvurderes.
- Ha en eldreomsorg der fokus er på kvalitet, trygghet, omsorg og tilstrekkelig tidsbruk.
 - Jobbe for økt fleksibilitet i hjemmetjenesten.
 - Tilby alle over 70 år forebyggende fastlegebesøk eller hjemmebesøk av sykepleier annethvert år.
 - Styrke tilbudene for aldrende minoritetspersoner.
 - Forebygge ensomhet, fysisk inaktivitet og depresjon hos eldre, for eksempel gjennom opprettelse av samlingssteder, aktivitetssentre og besøksordninger.

7. ET RIKT KULTURLIV OG EN AKTIV FRITID

Alle har vi ulike svar på hva som kjennetegner det gode liv, men for de fleste er fritidsaktiviteter, kulturopplevelser og et sosialt nettverk viktige ingredienser. Miljøpartiet De Grønne vil arbeide for et mangfoldig kulturtilbud til kommunens innbyggere. Vi vil bidra til at alle skal ha mulighet til å bruke fritida si aktivt på en meningsfull måte. Bosted, alder eller inntekt skal ikke være avgjørende for hvorvidt man har tilgang til et kultur- eller fritidstilbud.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Aktivt støtte kortreiste kulturaktiviteter som teaterscener, utstillinger og festivaler, herunder rusfrie arrangementer og gratisarrangementer.
- Sikre et mangfoldig kulturtilbud for barn og unge, som korps, kor, amatørteater og andre organiserte kulturaktiviteter.
- Ta vare på historiske lokaliteter, gravminner og andre fornminner.

- Sikre arealer for uorganiserte aktiviteter og idrett og tilrettelegge for uorganisert friluftsliv, som jogging, turer i Ranas utmark og badeplasser.
- Støtte organisert breddeidrett og sørge for at slike tilbud er tilgjengelig for alle.
- Støtte utlånsordninger for fritidsutstyr til barn og voksne, som ski, skøyter, pulker og kanoer.

8. ET NÆRINGSLIV FOR FREMTIDEN

Miljøpartiet De Grønne vil at Rana kommune skal ta sin del av ansvaret for å utvikle Norge til et samfunn med mindre oljeavhengighet og mer grønn verdiskaping. Kommunen bør spille en aktiv rolle i å stimulere til omstilling og nyskaping i næringslivet. Selv om Rana industrien har søkelys på utvikling og omstilling av produksjonen i en stadig mere miljøvennlig retning, går Rana som industriby i feil vei i forhold til utslippskutt av klimagasser. Vi er ifølge Miljødirektoratet i ferd med å komme opp på samme totalnivå for utslipp av klimagasser som hele Oslo. Oslo har i de tre siste år redusert utslippene mens Rana har økt sine utslipp. Dette er et kontinuerlig arbeid på mange fronter som krever både samarbeid og press fra de som styrer i kommunen.

Med ny flyplass og ny dypvannskai vil infrastrukturen ligge til rette for videreutvikling og nyskaping i industri og næringsliv med fokus på det grønne skiftet som vi er inne i. Vi må sette krav til klima og miljø under utvikling av denne infrastrukturen. Vi må også arbeide for en modernisering med mere bruk, bedre utnyttelse og kapasitet på Nordlandsbanen.

Hvis batterifabrikken realiseres vil den være et viktig bidrag i det grønne skiftet. Vi vil ha behov for arbeidskraft som kan rekrutteres fra den nedtrappende oljesektoren.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Samarbeide med industrien i Rana og samtidig sette krav til definerte mål om å få ned klimagass utslippene.
- Være offensiv i forhold til miljøvennlig energiproduksjon ved å bidra til:
 - At Helgeland tar en rolle i utvikling av offshore vindkraft.
 - At det skjer en videre oppgradering av kraftanleggene i Rana.

- Være offensiv i forhold til industriproduksjon som bidrar til det grønne skiftet ved blant annet å arbeide for at den planlagte batterifabrikken blir etablert i Rana.
- Arbeide for at en større andel av Innovasjon Norges midler går til bedrifter i Rana.
- Bruke en forsterket klimaplan til å aktivt støtte utviklingen av grønt næringsliv i Rana.
- Stimulere gründere og grønne bedrifter ved at man i større grad benytter seg av såkalte innovative innkjøp, der man presenterer sitt behov for markedet og får forslag til løsninger før et anbud legges ut.

9. MED OMTANKE FOR DYRENE

Miljøpartiet De Grønne har programfestet solidaritet med både dyr og mennesker. Vårt mål er at dyr skal ha mulighet til å utfolde seg naturlig og få dekket sine artsmessige behov på best mulig måte. Dyrevelferdsloven forplikter oss til å behandle alle dyr med respekt og omtanke: Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

Miljøpartiet De Grønne vil jobbe for en bedre satsing på dyrevelferd i Rana kommune i samarbeid med Mattilsynet, veterinærer og frivillige organisasjoner. Vi støtter Dyrebeskyttelsens viktige arbeid for syke, forlatte og vanskjøttede dyr.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Bruke tilskuddene i jordbruket på de bruksstørrelsene som kan gi den nødvendige tiden til dyrene.
- Endre fokuset på å produsere billigst mulig mat til fokus på dyrevelferd i matproduksjon.
- Støtte og planlegge for urbant landbruk, andelslandbruk, besøksgårder og markedsføring av lokalmat
- Bedre vilkårene for produksjon av «lokalmat». Lokal matproduksjon blir viktig i tiden framover.
- Bedre vilkårene for økologisk produksjon.
- Påvirke for å korte ned avstand ved transport av dyr.

- Styrke mattilsynets arbeid med økt dyrevelferd.
- At kommunen skal oppfordre hunde- og katteeiere til å ID-merke dyrene sine og kastrere/sterilisere katter som ferdes fritt utendørs.